

MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYE TİYATRO MÜZESİ MİMARİ PROJESİ
ÖĞRENCİ FİKİR YARIŞMASI JÜRİ RAPORU

Jüri, "Türkiye Tiyatro Müzesi Mimari Projesi Öğrenci Fikir Yarışması" kapsamında, 7 Aralık 2024 Cumartesi günü toplantı gerçekleştirmiştir.

Yarışmaya, 19 farklı üniversiteden 22 adet katılım olmuş, bunların hepsi değerlendirmeye alınmıştır.

7 Aralık 2024, Cumartesi, TOPLANTI TUTANAĞI

Toplantıya Danışman Seçici Kurul Üyelerinden Esen Çamurdan, Metin Deniz ve Gül Pulhan; Asli Seçici Kurul Üyelerinden Meral Erdoğan, Emre Erkal, Mehmet Kerem Özel, Zühre Sözeri Yıldırım, Emre Torbaoğlu, Kayahan Türkantoz, Funda Uz; Seçici Kurul Yedek Jüri Üyelerinden Nihal Coşkun, Ali Derya Dostoğlu; Raportörler Dilvin Hazal Akkaya Usman ve Fırat Kaya katılmıştır.

Toplantının gündem maddeleri aşağıdaki gibidir;

Madde 1: 25 Kasım 2024 Pazartesi günü saat 18:00'den sonra teslim edilen ve aşağıdaki sıra numarası ile gönderim saatleri belirtilen projenin yarışmaya kabulü tartışılmıştır.

Geç teslim edilen projenin oy birliği ile değerlendirmeye alınmasına karar verilmiştir.

15 sıra numaralı proje	25.11.2024- teslim saati 18:15
------------------------	--------------------------------

Madde 2: 26 Kasım 2024 Salı günü kargo ile gelen teslimlerde basılı teslim yerine sadece harici bellek ile proje paftalarının sayısal kopyalarını gönderen, aşağıdaki tabloda sıra numaralarıyla belirtilen projelerin yarışmaya kabulü tartışılmıştır.

Bu projelerin basılarak değerlendirmeye alınmasına oy birliği ile karar verilmiştir.

16 sıra numaralı proje	26.11.2024-kargo teslimi-basılı pafta yok
18 sıra numaralı proje	26.11.2024-kargo teslimi-basılı pafta yok
21 sıra numaralı proje	26.11.2024-kargo teslimi-basılı pafta yok
22 sıra numaralı proje	25.11.2024-dijital olarak teslim-basılı pafta yok

Madde 3: 25 Kasım Pazartesi günü proje teslimi yapmasına rağmen, maket teslimini yapacak ekip üyesinin yaşadığı problemler nedeniyle maketini 27 Kasım 2024 Çarşamba günü geç teslim eden, aşağıda sıra numarasıyla belirtilen projenin yarışmaya kabulü tartışılmıştır.

Maketi geç teslim edilen projenin değerlendirmeye alınmasına oy birliği ile karar verilmiştir.

22 sıra numaralı proje	26.11.2024-maket teslimi
------------------------	--------------------------

Madde 4: Projelerin birçoğunda, şartnamede “Teslimde yarışmacılardan istenenler” başlığında belirtilen maddelerin bir veya birkaç tanesinin eksikliği (1/500 zemin kat planı veren yarışmacıların 1/200 planlarda zemin katı vermemesi durumu) tartışılmış, bu durumun projelerin kendini eksik ifade etmesine neden olmasına rağmen değerlendirmeye bir engel teşkil etmeyeceğine oy birliği ile karar verilmiştir.

Madde 5: Jüri değerlendirmesine, tüm seçici kurul üyelerine tanınan 2 saatlik bireysel inceleme sürecinden sonra geçilmesine karar verilmiştir.

7 Aralık 2024, Cumartesi, DEĞERLENDİRME TUTANAĞI

Jüri, değerlendirme çalışması için 7 Aralık 2024 Cumartesi günü, saat 11:00’da başlayan bireysel incelemenin ardından saat 13:30’da bir araya gelmiştir. Jüri değerlendirmesi 4 turda tamamlanmıştır.

1. Tur

Şartname koşullarına uygun kabul edilmesine ve değerlendirmeye alınmasına rağmen, vaziyet planına dair genel yerleşim, leke ve kütle kararlarının olumsuzluğundan dolayı 3, 5, 10, 17, 19 ve 22 sıra numaralı projelerin oy birliği ile elenmesine karar verilmiştir.

2. Tur

Kentsel fiziksel bağlam ve yakın çevre ilişkileri zayıf olarak nitelendirilen, mekânsal nitelikleri sorunlu bulunan ve programın gerekliliklerine yanıt vermediği yönünde değerlendirilen 1, 8 ve 11 sıra numaralı projelerin oy birliği ile elenmesine karar verilmiştir.

Elenen projeler üzerine notlar:

1 Sıra Numaralı Proje: Önerilen projenin Darülelhan Sokağı ile ilişki kurma çabası, Vezneciler Meydanı (metro istasyonu) tarafına müzeyi yerleştirip, tiyatroyu ikinci planda konumlandırma tercihi, bir avlu ile farklı işlevleri ve arka sokak-ön meydan-ana cadde arasında ilişki kurma gayreti olumlu bulunmuştur; ancak tasarımın ana ögesi olan iç avludan faydalanılmaması, Vezneciler Metro İstasyonu tarafından kullanıcıyı karşılama ve yönlendirme açısından birbirine paralel ve aynı değerde iki koridor-sokak yaratılmış olması

ve bu koridorlardan birinden müze girişinin verilmiş olması ile Damat İbrahim Paşa Külliyesi'ne bitleştirilen tiyatro salonunun külliye ile kurduğu/kuramadığı ilişki sorunludur. Ayrıca geçici sergi salonuna dışardan doğrudan giriş veriliyor olması müze işleyişi açısından kabul edilebilir değildir.

8 Sıra Numaralı Proje: Önerilen tasarımın programı ikiye bölmesi ancak bu iki yapı arasında ilişki kuramaması sorunludur. Projenin meydana bakan küntlesinin çarpık yönlenişinin gerekçesi anlaşılamamıştır. Bu küntlenin meydana bakan cephesinin sağır çözülmüş olması bağlama dair verilerin doğru okunmadığını göstermektedir.

Projenin iki yapıdan oluşmasının ötesinde çoğu işlev için dışardan doğrudan girişin olması işletme açısından gerçekçi olmamasının yanı sıra, kullanıcı açısından da konforsuz ve kontrolsüz bir ortam yaratmaktadır. Buna ek olarak müze ana girişinin (yani kalıcı sergi salonlarının) sadece üstü kapalı, yanları sokağa ve avluya açık bir alandan olması, projenin ana konusu olan müzenin nasıl işlemesi gerektiğinin yarışmacılar tarafından anlaşılamadığını kanıtlamaktadır.

Rampalarla birbirine bağlanan mekânlardan oluşan kalıcı sergi salonu tasarımının üçüncü boyutta nasıl bir hacimsel sonuç verdiği (vermesi gerektiği), mekândan geçirilen tek kesitle ifade edilmiş olması eksik ve anlatımsızdır.

Projede Direklerarası'nı temsil eden dükkân dizisini korumayı mümkün kılan tasarım kararları verilmiş olmasına rağmen dükkânların kaldırılmış olması sorunlu bulunmuştur. Önerilen yapıda mekânsal açıdan dolu-boş ve açık-kapalı alan ilişkilerinin dengeli kurulamadığı ve bu nedenle yarışma alanı sınırlarını zorlayan iri ve ölçeksiz küntlelere sahip olduğu değerlendirilmiştir.

11 Sıra Numaralı Proje: Önerilen tasarımın vaziyet planı kararları açısından Direklerarası dükkânlarından Vezneciler Meydanı'na doğru yönelimi ve küntle olarak meydana doğru yaptığı cesaretli ve davetkâr çıkma olumlu bulunmakla birlikte; küntlenin Damat İbrahim Paşa Külliyesi tarafındaki baskın formu, Vezneciler Caddesi'nde yarattığı duvar hissi ve mevcut bölgedeki en ağır yapı olan Vezneciler Kız Yurdu'nu dahi aşan aşan gabarisi sorunlu bulunmuştur.

Üretilen bu iri küntlenin kullanım alanları ve dolaşım alanlarının orantısının hatalı olmasından kaynaklanması, geçici sergi salonu olarak tanımlanmış alanın yapı içindeki elverişsiz konumu ve rampalardan oluşmasının sergileme fikrine olumsuz etkisi, işlevsel yetkinliğin zayıf olması bakımından olumsuz bulunmuştur.

3. Tur

Değerlendirmenin üçüncü turunda 2, 12, 14, 16, 18 ve 21 sıra numaralı projelerin oy birliğiyle elenmesine karar verilmiştir.

Bu turda elenen projelere dair notlar:

2 Sıra Numaralı Proje: Önerilen tasarımın vaziyet planı bağlamında parçalı mekân ve kütle kurgusu olumlu değerlendirilmişse de; Direklerarası dükkân dizisinin tamamen yok sayılması, kültürel belleğe ve kentsel bağlama dair hiçbir izin projeye aktarılmamış olması, zemin katın planimetrik çözümü ve Damat İbrahim Paşa Külliyesi'ne bitişen kütlelerin yüksekliği olumsuz bulunmuştur.

12 Sıra Numaralı Proje: Aristoteles'in Poetika adlı yapıtında Antik Yunan trajedileri için ortaya koyduğu "Üç Birlik Kuralı"nın mekânsal bir tasarıma taşımaya hedefleyen bu proje, kavramsal bir altyapıyla tasarıma başlaması açısından yarışmaya katılan diğer projelerden öne çıkmıştır. Projenin; vaziyet planına dair leke kararlarında bağlamı oluşturan çizgilerden referans alan yaklaşımının yanı sıra, mimari dili ve yalın kitlesel varoluşu da özgün ve cazip bulunmuştur. Ne var ki projenin özünde gerek cephe ve kütle tasarımını, gerekse de strüktürel tercihini biçimlendiren kararların literatürdeki mevcut projelerden fazlasıyla esinlenilerek alındığı tespit edilmiştir ve bu durum ciddi bir sorun teşkil etmektedir. Gün ışığı almayan kütüphane gibi mekânların varlığı, giriş mekânına dair işleyiş ve sirkülasyon çözümlerindeki zafiyetler, sağır yüzeylerin ve masif kütlelerin kentsel bağlamdaki baskınlığı olumsuz bulunmuştur.

14 Sıra Numaralı Proje: Tasarımın çıkış noktasının, bir sanat akımı olan Fluxus'tan esinlenmesi olumlu bulunsa da, projeyi doğrudan şekillendirilen üç boyutlu "grid" tercihi ne yer ile, ne de işlev ile ilişkilidir. Yine de projenin Damat İbrahim Paşa Külliyesi'ne yaklaşım kararları, Darülelhan Sokak ile Şehzadebaşı Caddesi'ni ilişkilendirme çabası ve Direklerarası dükkân dizisini koruması bile dizi yüksekliğini tasarımda devam ettirme çabası olumludur.

Projenin ana işlevi olan müzenin konum olarak geriye ve değer olarak da ikinci plana atılmış olması (işleyişi olarak zemin planimetrisinin parçalılığı, hacim yüksekliklerinin yetersizliği) sorunludur.

16 Sıra Numaralı Proje: Projenin dükkân dizisini koruması da Şehzadebaşı Caddesi boyunca kesintisiz uzanan ve Vezneciler metro çıkışına dönen güçlü saçak fikri olumlu değerlendirilmesine rağmen, önerilen saçığın yapının bütünü ile kurduğu ilişkinin yeterli seviyede geliştirilemediği görülmüştür. Kentsel bağlamla ölçek ilişkisi kurmaya çalışan parçalı kütle kompozisyonu, yeşil iç mekân kurguları barındıran mekânsal çözümleri projenin öne çıkan özellikleri olarak nitelendirilirken, tasarlanan yapının bütüncül dengeli bir kurguya ulaşamadığı ve bir müze yapısı olarak iç işleyişinin ciddi sorunlar barındırdığı

gözlemlenmiştir. Ayrıca projenin kesit maketteki temsili dikkat çekici bulunmuş ancak kesitte neyin ifade edilmeye çalışıldığı tam olarak anlaşılamamıştır.

18 Sıra Numaralı Proje: Projenin dükkân dizisine ilişkin herhangi bir açık karar vermemesi ve Damat İbrahim Paşa Külliyesi ile kurduğu tanımsız ilişki gibi nedenlerle kentsel bağlamla ilişkisi zayıf bulunmuştur. Projenin giriş alanında açık bir zemin amfisi önermesi olumlu bulunmasına rağmen, yapıya girişte ve sergi mekânlarına ulaşımında sirkülasyon alanı çözümleri oldukça sorunludur. Proje planlama kararları açınsın geliştirilmeye ihtiyaç duymaktadır.

21 Sıra Numaralı Proje: Önerilen yapının kentsel bağlam ile ilişki kurmayan iri kütlesi, Şehzade Paşa Cami ve Damat İbrahim Paşa Külliyesi'ne duyarsız yaklaşımı, dükkân dizisinin yok sayılması ve bütüne ait plan kurgusunun mekânsal çözümlerdeki zafiyetleri olumsuz olarak değerlendirilmiştir. Projenin hareketli ve geçirgen iç mekân yaratma çabası olumlu bulunmasına rağmen programa yanıt veremediği görülmüştür.

4. Tur

Jüri değerlendirmesinin son turunda 6 ve 15 sıra numaralı projelerin oy çokluğuyla elenmesine; 4, 7, 13 ve 20 sıra numaralı projelerinin oy çokluğuyla, 9 numaralı projenin oy birliğiyle ödül grubuna yükselmelerine karar verilmiştir.

6 Sıra Numaralı Proje: Projenin kentsel bağlamın önemli bir ögesi olan "avlu"nun geçmişi üzerinden hareketle verdiği tasarım kararları olumlu bulunmakla birlikte, projede önerilen ve Damat İbrahim Paşa Külliyesi'ni takip eden yapı izinin hacimsel olarak yarışma şartnamesinde belirtilen mekânlara cevap vermediği, sergi mekânlarını dolaşım alanlarına indirmediği ve mekânsal zafiyetler yarattığı görülmüştür. Damat İbrahim Paşa Külliyesi'ne bakan cephenin zemin katta kafe olarak işlevlendirilmesi nitelikli bulunmuş; ancak aynı cephenin üst katta servis mekânlarına ayrılması plan kurgusunun geliştirilmesi gerektiğine işaret etmektedir. Mimari kitle gelişimi diyagramında Vezneciler metro çıkışında "tanımsız kentsel boşluk" olarak tanımlanan alana önerilen yapının nasıl bir çözüm getirdiği net değildir.

15 Sıra Numaralı Proje: Önerilen yapının Damat İbrahim Paşa Külliyesi'ne doğru alçalması, külliye ile arasında açık alan tanımlaması ve Şehzadebaşı Caddesi ile Darülelhan Sokak akışını sağlaması olumlu bulunmuştur. Tasarımı şekillendiren açık amfinin külliye yönüne doğru yarattığı kentsel bakış olumlu yönde değerlendirilirken, onu besleyen mekânsal bir organizasyonun olmayışı ve amfi basamaklarının Şehzadebaşı Caddesi cephesinde tanımladığı silüet sorunlu bulunmuştur. Tiyatro müzesi işlevine ilişkin geliştirilen çözümlerin yetersizliği (sergileme ve depo alanlarının olmaması gibi), özellikle atölye, kafe gibi gün ışığı

alması beklenen mekânların karanlık noktalarda konumlandırılması projenin zayıf yönleri olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca proje, sunum ve makette zafiyetler barındırmaktadır.

ÖDÜL GRUBU

4 Sıra Numaralı Proje (Eşdeğer Ödül): Proje, oy çokluğuyla eşdeğer ödül grubuna dahil edilmiştir. Önerilen proje kentsel bağlam analizleri ve temsilleri üzerinden övgüye değer bulunmuştur. Damat İbrahim Paşa Külliyesi ile özenli ilişkisi, dükkân dizisini korumayan ancak kentsel belleğin ritmik etkisini giriş cephesindeki tasarım kararlarıyla sürdürme çabası olumlu bulunmasına rağmen, yer ile ilişki kurmayan tek ve büyük bir kitlede plan kurgusunun tamamlanması, aynı kitlenin üst kotta nedeni anlaşılmayan bir biçimde ikiye ayrılması projenin geliştirilmeye açık yönleri olarak değerlendirilmiştir. Yarışmanın yoğun programıyla başa çıkıyor gibi görünen mekânsal çözümlerin ve planlama kararlarının yapının biçimsel karakterine ve imgelebilirliğine yansımaları zayıf bulunmuştur.

7 Sıra Numaralı Proje (Eşdeğer Ödül): Proje, oy çokluğuyla eşdeğer ödül grubuna dahil edilmiştir. Tiyatro sahnesinin “skene” kavramında yola çıkarak tasarım kararlarını şekillendiren projenin ortaya koyduğu mimari dil ve soyutlama övgüye değer bulunmuştur. “Direklerarası”ndaki direklerin izini takip ederek cephe kurgusuna ve plan bütününe dahil etme çabası, Darülelhan Sokak ile Şehzadeşi Caddesi arasındaki ilişkiyi güçlendiren ve kamusal bir aralık yaratan geçici sergi alanı, Vezneciler metro durağına yönlendirilen giriş alanı ve kent balkonu projenin olumlu yönleri olarak değerlendirilmiştir. Şehzadebaşı Caddesi’nde dükkân dizisi için verilen cephe kararlarının malzeme seçimleri ve yapının genelinde davetkar olamayan giriş alanları zayıf bulunmuştur.

9 Sıra Numaralı Proje (Eşdeğer Ödül): Proje, oy birliğiyle eşdeğer ödül grubuna dahil edilen tek projedir. Önerilen yapının kentsel bağlam ile kurduğu ilişki başarılı bulunmuştur. Dükkân dizisinin yeni işlevler yüklenerek devam ettirilmesi, Damat İbrahim Paşa Külliyesi’ne özen gösterilerek şekillendirilen Şehzadebaşı Caddesi silüeti, tiyatro müzesi girişinin ve tiyatro salonu fuayesinin ortak bir mekânda birlikte düzenlenmesi, Vezneciler metro çıkışından gelebilecek kalabalığa yönelik planlanan mekânsal çözümlerle elde edilen açık ve davetkar tasarım kurgusu olumludur. Ayrıca cephe kararlarının naifliği övgüye değer bulunmuştur. Önerilen yapının yarışma alanını yoğunluklu olarak kullanması ve zemin katında açık alanlara yer vermemesi projenin geliştirilmesi gereken yönleri olarak tespit edilmiştir. Önerilen projenin paftalardaki ve maketteki temsili, tasarım fikrini güçlü bir biçimde ifade edecek düzeydedir.

13 Sıra Numaralı Proje (Eşdeğer Ödül): Proje, oy çokluğuyla eşdeğer ödül grubuna dahil edilmiştir. Önerilen yapının dükkân dizisini restore ederek korumaya alması, Darülelhan

Sokak ile Şehzadebaşı Caddesi arasındaki ilişkiyi güçlendiren sokak aksı ve bu aksın kentsel etkileşimini güçlendiren köprüleri övgüye değer bulunmuştur. Kentsel bağlama ölçekli bir yaklaşım sergileyen projenin Vezneciler metro durağına yönelimi, cephe kurgusundaki geçirgenlik kararları ve iç mekâna dair nitelikli çözümleri başarılı olarak değerlendirilirken, dükkân dizisininin plan kurgusuna dahil edilememesi, zemin kat planının sahip olduğu tasarım potansiyellerini kullanamıyor oluşu ve parçalı kitlelerin hacimsel boyutlarındaki kararsızlıklar projenin zayıf yönleri olarak belirlenmiştir.

20 Sıra Numaralı Proje (Eşdeğer Ödül): Proje, oy çokluğuyla eşdeğer ödül grubuna dahil edilmiştir. Önerilen yapının plan kurgusundaki netlik, avlu olarak tanımlanan boşluğun güçlü ifadesi ve diğer projelerde rastlanmayan Kalenderhane Cami'ne yönelen geçiş aksları övgüye değer bulunmuştur. Projenin kentsel bağlamla ilişkisi, Damat İbrahim Paşa Külliyesi'ne özenli yaklaşımı, Şehzadebaşı Caddesi'nde kültürel belleği devam ettiren silüet kararları, Vezneciler metro durağına yönelik meydan düzenleme çabaları başarılı değerlendirilirken, sergileme mekânlarının bodrum kata alınarak gün ışığından koparılması, avludan müzeye inen merdivenler sahip olduğu tasarım potansiyelini kullanamıyor oluşu ve tiyatro salonu plan çözümüne dair niteliksel problemleri projenin zayıf yönleri olarak belirlenmiştir.

PROJELERİN SIRA NUMARASI VE RUMUZ İLE EŞLEŞTİRİLMESİ

1	57375
2	45161
3	42740
4	58362
5	83624
6	92741
7	91026
8	51727
9	11622
10	29395
11	23281
12	19027
13	27380
14	88054
15	83676
16	35721
17	25468
18	02483
19	51738
20	47586
21	24091
22	25943